

Warszawa, 28 lipca 2021 r.
KL/299/216/AZ/2021

Pan
Aleksander Pocij
Przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z rozpatrywaniem przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do unifikacji egzekucji sądowej i administracyjnej, poprzez uchwalenie jednej ustawy regulującej kompleksowo ograniczenia i wyłączenia od egzekucji (P10-123/20), Konfederacja Lewiatan przedstawia swoje stanowisko względem jednego z postulatów zawartych w petycji.

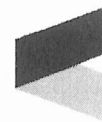
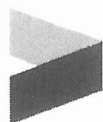
Z poważaniem,



Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące postulatu de lege ferenda zmiany kwoty wolnej od egzekucji z wynagrodzenia za pracę wskazanego w petycji w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do unifikacji egzekucji sądowej i administracyjnej, poprzez uchwalenie jednej ustawy regulującej kompleksowo ograniczenia i wyłączenia od egzekucji (P10-123/20)



Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące postulatu *de lege ferenda* zmiany kwoty wolnej od egzekucji z wynagrodzenia za pracę wskazanego w petycji w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do unifikacji egzekucji sądowej i administracyjnej, poprzez uchwalenie jednej ustawy regulującej kompleksowo ograniczenia i wyłączenia od egzekucji (P10-123/20)

Niniejsze stanowisko odnosi się do postulatu *de lege ferenda* petycji w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do unifikacji egzekucji sądowej i administracyjnej, poprzez uchwalenie jednej ustawy regulującej kompleksowo ograniczenia i wyłączenia od egzekucji (P10-123/20) w zakresie zmiany kwoty wolnej od egzekucji z wynagrodzenia za pracę.

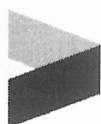
W obecnej chwili kwota wynagrodzenia wolna od potrąceń, w związku z treścią art. 87 (1) § 1 pkt. 1 kodeksu pracy, powiązana jest bezpośrednio z minimalnym wynagrodzeniem za pracę. Jak wskazano w literaturze przedmiotu: „*Ratio legis omawianej regulacji jest zapewnienie pracownikowi możliwości zaspokajania jego potrzeb egzystencjalnych oraz jego rodziny*”¹. Podobna funkcja omawianego przepisu występuje w orzecznictwie *Rozdział II działu trzeciego Kodeksu pracy nosi tytuł „Ochrona wynagrodzenia za pracę” i obejmuje artykuły od 84 do 91. W rozdziale tym znajdują się przepisy mające charakter bezwzględnie obowiązujących norm, których celem jest stworzenie podstaw dla egzystencji pracownika przez zapewnienie ochrony jego wynagrodzenia za pracę*”². Istnienie tych regulacji, mających wymiar minimalnej ochrony dłużnika jest zrozumiałe – zarówno na gruncie prawa konstytucyjnego, jak i gospodarczej funkcji państwa, wynikającej z ustroju Polski. **Zwracamy jednak uwagę, że aktualna konstrukcja tej ochrony jest nieadekwatna do współczesnych realiów gospodarczych oraz narusza zasadę równowagi pomiędzy prawami podmiotu dochodzącego należności, a zachowaniem praw dłużnika.**

Jak wspomniano wyżej, kwota wynagrodzenia wolna od potrąceń została powiązana z pełną, nieograniczoną procentowo kwotą (tj. po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne, zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz wpłat dokonywanych do pracowniczego planu kapitałowego) minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie *ratio legis* tego mechanizmu to ochrona egzystencji dłużnika (gospodarstwa domowego, które współprowadzi). **Istotą niniejszego gospodarczego problemu jest oderwanie się minimalnego wynagrodzenia od ochrony egzystencji.**

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 września 2020 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021 r. ustala

¹ Z. Woźniak, K. Kazimierczak, A. Antkiewicz, 1.6.2. Ograniczenia egzekucji [w:] Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej, red. D. M. Olczak-Dąbrowska, Warszawa 2016. <https://sip.lex.pl/#/monograph/369399039/341410/olczak-dabrowska-dagmara-malgorzata-red-wybrane-zagadnienia-egzekucji-sadowej?cm=URELATIONS>

² Wyrok Sądu Najwyższego z 4.10.1994 r., I PRN 71/94, OSNP 1995, nr 7, poz. 89.





LEWIATAN

się minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 2800 zł brutto (2061,67 zł netto). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w czerwcu 2021 r. wyniosło 5802,42 zł³. Tym samym minimalne wynagrodzenie za pracę brutto w 2021 stanowi ok. 48% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia sektorze przedsiębiorstw w czerwcu 2021 r.

Za punkt odniesienia ochrony egzystencji można przyjąć minimum egzystencji na jedną osobę, które wynosi w 2020 roku 641, 74 zł⁴. Innym punktem odniesienia może być minimum socjalne: szacunek wartości minimum socjalnego w warunkach cenowych z 2020 r. na podstawie średniorocznych notowań cen wynosił 1265,94 zł na jedną osobę⁵. **Niezależnie od tego, czy przyjmiemy ochronę egzystencji w węższym ujęciu (minimum egzystencji), czy szerszym ujęciu (minimum socjalne), przekracza ono istotnie poziom płacy minimalnej, czyli punkt odniesienia ochrony wynagrodzenia przed egzekucją.**

Płaca minimalna, w kontekście ogólnej sytuacji gospodarczej Polski, w tym związanej z siłą nabywczą, przestała odpowiadać *ratio legis* omawianej regulacji tj. przestała stanowić wyłącznie o ochronie egzystencji. Art. 87 (1) § 1 pkt. 1 kodeksu pracy i inne regulacje z nim związane są w obecnej chwili w oderwaniu od celu, w jakim zostały wprowadzone. Prowadzi to do zaburzenia równowagi w ochronie praw dłużnika i podmiotu dochodzącego swoich należności na niekorzyść tego ostatniego. Jest to nierówność systemowa, wynikająca ze zmiany funkcji płacy minimalnej w związku ze zmianą jej wysokości w relacji do sytuacji gospodarczej w Polsce.

Nierówność ta towarzyszy szeregowi negatywnych skutków dla systemu gospodarczego np.: spadkowi skuteczności komorniczej, czy umacnianiu się zatorów płatniczych. Nie bez znaczenia jest również, iż kwota tak odbiegająca od pierwotnego celu, a zarazem wolna od jakichkolwiek zajęć, wpływa negatywnie na moralność płatniczą części społeczeństwa.

Wskazane przepisy nie chronią obecnie ani minimum egzystencji, ani minimum socjalnego pracownika, a kwotę od nich wyższą. W związku z powyższym postulujemy rozpoczęcie prac nad zmianą obecnego stanu prawnego tak, aby wprowadzić nową ochronę egzystencji dłużnika, adekwatną do sytuacji gospodarczej w kraju. Dokładny kształt tej zmiany powinien być przedmiotem konsultacji społecznych i analizy.

³Obwieszczenie w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czerwcu 2021 roku, GUS, 19 lipca 2021, <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/obwieszczenie-w-sprawie-przecietnego-miesiecznego-wynagrodzenia-w-sektorze-przedsiębiorstw-w-czerwcu-2021-roku,56,91.html>

⁴ Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2020 r., Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 12 kwietnia 2021, <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-egzystencji-2>

⁵ Informacja o poziomie i strukturze minimum socjalnego w 2020 r., Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 12 kwietnia 2021, <https://www.ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-socjalne>

